

Дело C-65/23

**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда**

Дата на постъпване в Съда:

8 февруари 2023 г.

Запитваща юрисдикция:

Bundesarbeitsgericht (Германия)

Дата на акта за преюдициално запитване:

22 септември 2022 г.

**Ищец в първоинстанционното и жалбоподател във въззивното и
ревизионното производство:**

МК

**Ответник в първоинстанционното, въззивното и ревизионното
производство:**

К GmbH

Предмет на главното производство

Регламент (ЕС) 2016/679 — Защита на физическите лица във връзка с обработването на лични данни — Обработване в контекста на трудово или служебно правоотношение — Право на обезщетение за вреди — Условия — Законосъобразност на обработването на данни — Необходимост от обработването на данни — Свобода на преценка на страните по колективно трудово споразумение в предприятието — Съдебен контрол — Вреди — Определяне на размера на подлежащите на обезщетяване неимуществени вреди

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на правото на Съюза, член 267 ДФЕС

Преюдициални въпроси

- 1) Трябва ли приета в съответствие с член 88, параграф 1 от Регламент (ЕС) 2016/679 уредба в национален закон, като например член 26, параграф 4 от BDSG, която предвижда, че обработването на лични данни — включително на специални категории лични данни — на наети лица за целите на трудовото или служебното правоотношение се допуска въз основа на колективни споразумения при спазване на член 88, параграф 2 от Регламент 2016/679, да се тълкува в смисъл, че следва винаги да се спазват и останалите изисквания на Регламент 2016/679, като например член 5, член 6, параграф 1 и член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент 2016/679?
- 2) При утвърдителен отговор на първия въпрос:

трябва ли приета в съответствие с член 88, параграф 1 от Регламент 2016/679 уредба в национален закон като член 26, параграф 4 от BDSG да се тълкува в смисъл, че при преценката на необходимостта от обработването на данните по смисъла на член 5, член 6, параграф 1 и член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент 2016/679 страните по колективното споразумение (в случая страните по споразумение на равнището на предприятието) разполагат със свобода на действие, която подлежи на съдебен контрол само в ограничена степен?
- 3) При утвърдителен отговор на втория въпрос:

в такъв случай до какво се ограничава съдебният контрол?
- 4) Трябва ли член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 да се тълкува в смисъл, че лицата имат право на обезщетение за нематериални вреди още щом личните им данни са обработвани в нарушение на изискванията на Регламент 2016/679, или правото на обезщетение за нематериални вреди предполага освен това субектът на данните да посочи претърпени от него нематериални вреди с известна тежест?
- 5) Има ли член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 специален или общ превантивен характер и трябва ли това да се вземе предвид при определянето на размера на нематериалните вреди, които подлежат на обезщетяване на основание член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 за сметка на администратора или на обработващия личните данни?
- 6) При определянето на размера на нематериалните вреди, които подлежат на обезщетяване на основание член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679, от значение ли е степента на вина на администратора или обработващия личните данни? По-конкретно, може ли липсата на вина у администратора или обработващия личните данни или незначителната степен на вината му да се вземе предвид в негова полза?

Цитирани разпоредби на правото на Съюза

Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 година относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 2016 г., стр. 1), по-специално членове 2, 4, 5 и 6, член 82, параграф 1 и член 88, параграфи 1 и 2

Цитирани национални разпоредби

Bundesdatenschutzgesetz (Федерален закон за защита на данните, наричан по-нататък „BDSG“) от 30 юни 2017 г. (BGBl. I, стр. 2097), последно изменен с член 10 от Закона от 23 юни 2021 г. (BGBl. I, стр. 1858; 2022 г. I 1045), по-специално член 26

„Член 26 Обработване на данни за целите на трудовото или служебното правоотношение

(1) Личните данни на наетите лица могат да се обработват за целите на трудовото или служебното правоотношение, когато това е необходимо за учредяването на трудово или служебно правоотношение, а ако вече е учредено — за неговото осъществяване или прекратяване, или за упражняването или изпълнението на правата и задълженията на представителите на работниците и служителите съгласно закона или съгласно колективен трудов договор, колективно трудово споразумение в предприятието или публично учреждение (колективни споразумения). [...]

[...]

(4) Обработването на лични данни за целите на трудовото или служебното правоотношение, включително на специални категории лични данни на наетите лица, се допуска въз основа на колективни споразумения. В това отношение партньорите в колективното договаряне трябва да спазват член 88, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2016/679.“

Кратко представяне на фактите и производството

- 1 На основание член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 ищецът претендира от ответника, своя работодател, обезщетение за претърпени неимуществени вреди в резултат на нарушение на този регламент.
- 2 Първоначално за целите на управлението на персонала ответникът използва традиционна система за управление на данните (информационна система за

персонала), която — в съответствие със сключенията на равнището на предприятието споразумения по въпроса — обхваща по-специално следните данни на наетите лица: информация за трудовото възнаграждение, личен адрес, дата на раждане, възраст, семейно положение, социалноосигурителен номер, данъчен идентификационен номер.

- 3 През 2017 г. групата, към която принадлежи ответникът, започва проект за преминаване на цялата група към базираната на облак информационна система за персонала „Workday“. В този контекст в периода от 24 април до 18 май 2017 г. ответникът качва на уебсайт на дружеството майка по-специално следните данни на ищеца: фамилно и собствено име, служебен телефонен номер, служебен електронен адрес, информация за трудовото възнаграждение (годишно и месечно трудово възнаграждение, размер на премията за постигнати резултати), личен адрес, дата на раждане, възраст, семейно положение, социалноосигурителен номер, данъчен идентификационен номер.
- 4 Впоследствие със съвета на работниците е сключено съответно споразумение на равнището на предприятието за търпимост спрямо обработването на данните, което се отнася до точно определени данни: служебен номер, фамилно и собствено име, телефонен номер, дата на постъпване на работа, дата на постъпване в групата, място на работа, фирма (K/Dental), работно място, фирма, служебен телефонен номер и служебен електронен адрес. Срокът на действие и последващо запазено действие на сключеното на равнището на предприятието споразумение за търпимост е многократно продължаван. На 23 януари 2019 г. влизат в сила „Рамково колективно трудово споразумение на предприятието за употребата на информационни системи“ и „Колективно трудово споразумение на предприятието за въвеждането и използването на Workday“.
- 5 Според ищеца обработването на данните му във връзка с тестването на новата информационна система за персонала не е в съответствие с Регламент 2016/679. В крайна сметка в това отношение той изтъква само обработването на данните му в периода от 25 май 2018 г. — първият ден след влизането в сила на Регламент 2016/679 — до края на първото тримесечие на 2019 г.

Основни доводи на страните в главното производство

- 6 Ищецът счита, че съгласно член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 има право на обезщетение за неимуществени вреди от порядъка на 3 000 евро.
- 7 Регламент 2016/679 и релевантните разпоредби на BDSG не допусkali обработването на данните му от страна на ответника в периода от 25 май 2018 г. до края на първото тримесечие на 2019 г. в базираната на облак информационна система за персонала „Workday“.

- 8 През този период необходимото обработване на данни в рамките на трудовото правоотношение между страните се извършвало чрез дотогавашната информационна система за персонала, поради което за трудовото правоотношение по никакъв начин не било необходимо през същия период данните му да се пренасят и обработват в друга система. Извършеното обработване на данните му не било необходимо и за целите на тестовите във връзка с последващата употреба на „Workday“ като единна за цялата група информационна система за персонала. Напротив, на етапа на тестването били достатъчни фиктивни тестови данни; не било необходимо да се използват действителни данни и да се дава достъп до тях в „Workday“ в рамките на групата.
- 9 Ако съдът — противно на неговото, на ищеца, мнение — приемел действителните данни за необходими или ако сключеното на равнището на предприятието споразумение за търпимост било достатъчно като правно основание за обработване на данните чрез използване на действителни данни, при всички положения били надхвърлени границите на разрешението за обработване на данни, съдържащо се в споразумението за търпимост. Всъщност, освен посочените в споразумението за търпимост категории данни ответникът предал и други данни — като личните му данни за контакт, подробности относно договора и заплащането, социалноосигурителния му номер, данъчния му идентификационен номер, гражданството му и семейното му положение. Ответникът нямал право на това нито съгласно сключеното на равнището на предприятието споразумение за търпимост, нито на друго основание.
- 10 По отношение на тежестта на доказване ищецът счита, че същата се носи основно от ответника. Негово задължение било да посочи съответните факти и да докаже, че действията му са били в съответствие в частност с Регламент 2016/679.
- 11 Нарушенията на Регламент 2016/679 от страна на ответника имали и причинно-следствена връзка с претърпените от ищеца неимуществени вреди. До неимуществени вреди довело още самото ненужно обработване на данните в „Workday“, а при всички положения и незаконосъобразното изнасяне на данните му и даването на достъп до тях в рамките на групата, включително за неоправомощени трети лица. Освен това съществувал риск от злоупотреба на трети лица с данните му, който го поставял в положение на несигурност в качеството му на субект на данните. Като работник той не можел да знае дали и евентуално по какъв начин и за какви цели ответникът и дори трети лица ще използват или вече са използвали данните му, предадени от ответника в рамките на групата. Така с оглед на възможностите и целите на „Workday“ било възможно личните му данни да се използват за профилиране, т.е. за създаване и/или използване на профил. Освен това, понеже като наето лице той не можел да е запознат с такива вътрешни обстоятелства във връзка с обработването на данните от ответника и следователно не можел да се обоснове, тежестта за посочване и доказване

на фактите трябвало да носи главно работодателят, т.е. ответникът. Впрочем, сама по себе си възможността за злоупотреба с данните трябвало да е достатъчна за доказването на неимуществени вреди, тъй като още дори само заради това той губел контрол върху личните си данни, противно на изискванията на съображение 85 от Регламент 2016/679.

- 12 Фактът, че предаването на данните с цел зареждането на „Workday“ било извършено още преди определената в член 99, параграф 2 от Регламент 2016/679 дата на влизане в сила на Регламент 2016/679, не бил от значение, тъй като при посочените обстоятелства било налице трайно противоправно състояние. В това отношение следвало да се вземе предвид и фактът, че противно на изискванията на Регламент 2016/679 и BDSG, нямало ред за заличаване на данните, обработвани в „Workday“ за заявените тестови цели.
- 13 В резултат от нарушенията на Регламент 2016/679 и BDSG и от свързаните с тях рискове от злоупотреба били грубо засегнати личностните му права. Той трябвало да получи действително обезщетение за вреди, както следвало и от съображение 146 от Регламент 2016/679. Утежняващ фактор било обстоятелството, че ответникът и съответно праводателят му извършили нарушенията умишлено, като съзнателно заобиколили изискванията на правото в областта на защитата на данните и трудово-социалната организация на предприятията.
- 14 Ответникът счита, че не е нарушил разпоредбите на правото в областта на защитата на данните. Законосъобразността на обработването на данните следвала от член 6, параграф 1 от Регламент 2016/679, член 26, параграф 1 от BDSG и съответно член 26, параграф 4 от BDSG във връзка със сключеното на равнището на предприятието споразумение за търпимост.
- 15 Ищецът нямал право на обезщетение за вреди по член 82 от Регламент 2016/679. Той не доказал наличието на предпоставките нито за възникването, нито за реализирането на отговорността за вреди.
- 16 Ищецът, който носел тежестта за посочване и доказване на фактите, не доказал надлежно нито наличието на неимуществени вреди, нито причинно-следствената връзка с евентуалните нарушения на ответника. Доколкото за едно конкретно нарушение ищецът изтъквал някакви доказателствени факти, той, ответникът, носел най-много вторична тежест на доказване на фактите, на които се позовава самият той.
- 17 Не всяко изпитано неудобство и не всяко незначително нарушение без сериозно увреждане били достатъчни за наличието на вреди. Вместо вреди ищецът изтъквал само риск да претърпи вреди. Това не представлявало подлежаща на обезщетяване вреда по смисъла на член 82 от Регламент 2016/679. Условието за това всъщност било да е налице тежко нарушение на общото право на защита на личността, което да не може да се поправи по друг начин. Ищецът не посочил такава.

Кратко представяне на мотивите за преюдициалното запитване

1. Предварителни бележки

- 18 Ответникът обработва (член 4, точка 2 от Регламент 2016/679) като администратор (член 4, точка 7 от Регламент 2016/679) лични данни (член 4, точка 1 от Регламент 2016/679) на ищеца в рамките на трудовото правоотношение. Такова обработване попада в материалния обхват на Регламент 2016/679, както е определен в член 2, параграф 1.
- 19 По отношение на спорното в главното производство обработване на данни в периода от 25 май 2018 г. до края на първото тримесечие на 2019 г. настоящият състав приема, че качеството на ответника като „администратор“ на данните по смисъла на член 4, точка 7 от Регламент 2016/679 изобщо не се променя заради това, че действието по качването, съответно пренасянето на спорните лични данни на ищеца от дотогавашната информационна система за персонала към уебсайт на дружеството майка е извършено преди 25 май 2018 г., датата, от която започва да се прилага Регламент 2016/679, а именно в периода от 24 април до 18 май 2017 г. След този период ответникът също е администратор по смисъла на член 4, точка 7 от Регламент 2016/679. Всъщност за това не е необходимо администраторът сам да определя целите и средствата за обработването на лични данни. Съгласно член 4, точка 7 от Регламент 2016/679 това може да се извършва и съвместно с други. Настоящият състав счита, че ответникът би бил администратор по смисъла на член 4, точка 7 от Регламент 2016/679 дори ако в хода на делото покаже, че в рамките на групата не разполага с никакви или разполага само с ограничени правомощия при взимането на решения относно по-нататъшното използване на данните в „Workday“. Всъщност, след като започва да се прилага Регламент 2016/679, ответникът не взема мерки за обратно пренасяне или заличаване на данните на ищеца в „Workday“. Такова не е и извършено. Напротив, чрез многократното продължаване на срока на действие и последващо запазено действие на сключеното на равнището на предприятието споразумение за търпимост, последно до 31 януари 2019 г., ответникът по-скоро демонстрира, че продължава активно да действа като администратор по смисъла на член 4, точка 7 от Регламент 2016/679, за да даде възможност за подготвителната употреба на „Workday“ — по-специално със спорните лични данни на ищеца — чрез сключването на още колективни трудови споразумения в предприятието.
- 20 Доколкото основава тези и следващите си съображения на определено тълкуване на разпоредбите на Регламент 2016/679, настоящият състав би помолил Съда, ако това тълкуване е неправилно, да даде съответно указание извън отговора на преюдициалните въпроси. В това отношение са от значение и конкретни за случая указания по въпроса за пренасянето и обработването на данни в рамките на група.

2. По първия въпрос

- 21 С първия си преюдициален въпрос настоящият състав иска да установи дали приета в съответствие с член 88, параграф 1 от Регламент 2016/679 уредба в национален закон, като например член 26, параграф 4 от BDSG, която предвижда, че обработването на лични данни — включително на специални категории лични данни — на наети лица за целите на трудовото или служебното правоотношение се допуска въз основа на колективни споразумения при спазване на член 88, параграф 2 от Регламент 2016/679, трябва да се тълкува (в съответствие с правото на Съюза) в смисъл, че винаги трябва да се спазват и останалите изисквания на Регламент 2016/679, като например член 5, член 6, параграф 1 и член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент 2016/679. Неразривно свързан с това е въпросът относно тълкуването на понятието „по-конкретни правила“ по смисъла на член 88, параграф 1 от Регламент 2016/679.
- 22 Отговорът на Съда по тези въпроси е необходим за решаването на спора в главното производство, за да може настоящият състав да прецени законосъобразността на обработването на данните, предвидено в сключеното на равнището на предприятието споразумение за търпимост в качеството му на колективно споразумение. Това се отнася конкретно до видовете данни, посочени в споразумението за търпимост (вж. по-горе, т. 4).
- 23 Доколкото в периода от 24 април до 18 май 2017 г. освен видовете данни, посочени в сключеното на равнището на предприятието споразумение за търпимост, ответникът предава към уебсайт на дружеството майка и други лични данни на ищеца (информация за трудовото възнаграждение, личен адрес, дата на раждане, възраст, семейно положение, социалноосигурителен номер и данъчен идентификационен номер), за да бъдат заредени в софтуера „Workday“, настоящият състав действително приема, че това не е предвидено във въпросното споразумение за търпимост и поради това следва да се преценява не съгласно член 26, параграф 4 от BDSG, а съгласно член 26, параграф 1 от BDSG. Освен това подобно прекомерно обработване на данни не би могло да е необходимо по смисъла на член 26, параграф 1 от BDSG и съответно член 5 и член 6, параграф 1 от Регламент 2016/679 още само поради налагащата се констатация, че в сключеното (и) от ответника споразумение за търпимост са изчерпателно изброени всички видове данни, които според ответника са необходими за заявените тестови цели. Въпреки това настоящият състав счита, че за произнасянето му по спора в главното производство не е достатъчен изводът, че по тези причини оспореното от ищеца обработване на данни може в определена своя част да се оцени като незаконосъобразно и без да се отправя преюдициално запитване. Напротив, за произнасянето по спора в главното производство е необходимо да може да се прецени оспореното обработване на данни като цяло, доколкото това е или може да е свързано с последици по отношение на обхвата на нарушението на защитните разпоредби и размера на евентуалното обезщетение за вреди.

- 24 Член 26, параграф 4 от BDSG, съгласно който обработването на лични данни, включително специални категории лични данни на наети лица за целите на трудовото или служебното правоотношение се допуска въз основа на колективни споразумения, като в това отношение следва да се спазва член 88, параграф 2 от Регламент 2016/679, би могъл поради формулировката си да се разбира в смисъл, че освен изискванията, предвидени в член 88, параграф 2 от Регламент 2016/679, не следва да се спазват други изисквания на Регламент 2016/679. В такъв случай, дори когато всъщност е незаконосъобразно, тъй като не е в съответствие с изискванията за необходимост по член 26, параграф 1 от BDSG, член 5, член 6, параграф 1 и съответно член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент 2016/679 и за него не е налице съгласие на субекта на данните, обработването на лични данни в рамките на трудови правоотношения би могло да се окаже допустимо или оправдано само защото е уредено в колективно споразумение, както в случая — в колективно трудово споразумение на равнището на предприятието. В случай като разглеждания в главното производство това би означавало, че само защото обработването на данните е уредено в колективно споразумение — а не в общ нормативен акт като например закон — не следва да се преценява въпросът за необходимостта от обработването на данните.
- 25 Настоящият състав приема, че изложеното в точка 24 тълкуване на член 26, параграф 4 от BDSG не е в съответствие с Регламент 2016/679. Действително не може да се отрече, че страните по колективното споразумение — в случая колективно трудово споразумение на равнището на предприятието — се намират в по-голяма близост до спорния предмет и може да се презюмира, че в общия случай ще са постигнали подходящо равновесие между противоположните си интереси. Член 88, параграф 1 от Регламент 2016/679 обаче предвижда, че държавите членки могат със закон или с колективни споразумения да предвидят „по-конкретни правила“, за да гарантират защитата на правата и свободите по отношение на обработването на личните данни на наетите лица по трудово или служебно правоотношение. Според настоящия състав от това не може да се заключи, че ако уредбата е в колективно споразумение — както в случая, в сключено на равнището на предприятието споразумение за търпимост — то отпада значението на изискванията за необходимост, които се съдържат по-специално в член 5, член 6, параграф 1 и член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент 2016/679. Настоящият състав счита, че не е възможно чрез колективно споразумение да се предвиди освобождаване от задължението за спазване на посочените разпоредби. Напротив, вероятно следва да се приеме, че съответните „по-конкретни правила“ по смисъла на член 88, параграф 1 от Регламент 2016/679 — били те в закон, или в колективно споразумение — винаги предполагат и спазване на останалите изисквания на Регламент 2016/679.
- 26 Според настоящия състав същото следва и от препращането в член 26, параграф 4 от BDSG към член 88, параграф 2 от Регламент 2016/679. По негово мнение член 88, параграф 2 от Регламент 2016/679, съгласно който

тези правила — има се предвид правилата по смисъла на член 88, параграф 1 от Регламент 2016/679 — включват подходящи и конкретни мерки за защита на човешкото достойнство, законните интереси и основните права на субекта на данните, по-специално по отношение на прозрачността на обработването, предаването на лични данни в рамките на група предприятия или група дружества, участващи в съвместна стопанска дейност и системите за наблюдение на работното място, не предвижда освобождаване от задължението за спазване на останалите изисквания на Регламент 2016/679.

- 27 Ето защо в крайна сметка би могло да има известно основание да се твърди, че националният закон по смисъла на член 88, параграф 1 от Регламент 2016/679 винаги трябва да е съобразен и с останалите изисквания на Регламент 2016/679, като например член 5, член 6, параграф 1 и член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент 2016/679, и че не е предвидено изключение от това за уредбата в колективни споразумения като сключеното на равнището на предприятието споразумение за търпимост.
- 28 В главното производство това би означавало, че ще трябва да се провери дали обработването на данните на ищеца при подготвителната употреба на „Workday“ за „тестови цели“ може да се счита за „необходимо“ по смисъла на член 26, параграф 1 от BDSG и член 5 и член 6, параграф 1 от Регламент 2016/679. В това отношение настоящият състав счита, че не е изначало изключено да се обработват действителни данни дори при подготвителната употреба на „Workday“ за „тестови цели“, ако фиктивните тестови данни не са достатъчни, което обаче би следвало конкретно да се докаже от страната, която носи тежестта на посочване и доказване на фактите. Освен това законосъобразността на обработването ще се определя съгласно член 6, параграф 1, буква б) от Регламент 2016/679. Затова би било добре дошло, ако в това отношение наред с отговора на преюдициалните въпроси Съдът даде и конкретни за случая указания за тълкуването на член 6, параграф 1, буква б) от Регламент 2016/679, включително за разпределянето на тежестта на посочване и доказване на фактите.

3. По втория въпрос

- 29 При утвърдителен отговор на първия въпрос с втория си преюдициален въпрос настоящият състав иска да установи дали приета в съответствие с член 88, параграф 1 от Регламент 2016/679 уредба в национален закон като член 26, параграф 4 от BDSG може да се тълкува в смисъл, че при преценката на необходимостта от обработването на данните по смисъла на член 5, член 6, параграф 1 и член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент 2016/679 страните по сключено на равнището на предприятието споразумение, в което те могат да уреждат въпроси на предприятието и на трудово-социалната му организация, а също и формалните и материалните условия на труд, разполагат със свобода на действие, която подлежи на съдебен контрол само в ограничена степен.

- 30 Аргумент за това би могла да е не само изложената в точка 25 идея за близостта на страните по колективни споразумения до спорния предмет. Посоченото пак в точка 25 по-горе съображение, че страните по сключвани на равнището на предприятието споразумения в общия случай постигат подходящо равновесие между интересите си, също би могло да е довод в подкрепа на признаването на — както и да е уредена — свобода на действие на страните по колективни трудови споразумения в предприятието при преценката на необходимостта от обработването на данните. Въпреки това според настоящия състав има значителни доводи против признаването на такава свобода.
- 31 Действително съгласно практиката на Съда естеството на мерките, приети посредством колективен трудов договор, е различно от естеството на тези, приети едностранно по законов или подзаконов път от държавите членки, доколкото, упражнявайки своето основно право на колективни преговори, признато в член 28 от Хартата на основните права на Европейския съюз, социалните партньори са се погрижили да установят равновесие между съответните си интереси (решения на Съда от 19 септември 2018 г., *Bedi*, C-312/17, EU:C:2018:734, т. 68, и от 8 септември 2011 г., *Hennigs и Mai*, C-297/10 и C-298/10, EU:C:2011:560, т. 66 и цитираната съдебна практика). Настоящият състав обаче има сериозни съмнения дали тези съображения на Съда се отнасят и за сключено на равнището на предприятието споразумение като обсъжданото в главното производство, доколкото на страните по него са забранени стачни действия при колективни трудови спорове. Според настоящия състав, въпреки че колективните трудови споразумения в предприятието също могат да се считат за израз на закрепеното в член 28 от Хартата на основните права на Европейския съюз основно право на колективни преговори, това не би означавало, че страните по тези споразумения имат свобода на действие, която да подлежи на съдебен контрол само в ограничена степен. Всъщност от практиката на Съда следва, че тъй като прокламираното в член 28 от Хартата на основните права на Европейския съюз право на колективно договаряне спада към разпоредбите от законодателството на Съюза, когато това право се упражнява в приложното поле на посоченото законодателство, то трябва да е в съответствие с него (решения на Съда от 19 септември 2018 г., *Bedi*, C-312/17, EU:C:2018:734, т. 69, и от 8 септември 2011 г., *Hennigs и Mai*, C-297/10 и C-298/10, EU:C:2011:560, т. 67 и цитираната съдебна практика). Ето защо, когато приемат мерки, попадащи в приложното поле на разпоредби на правото на Съюза, социалните партньори трябва да действат съобразно правото на Съюза (вж. отнасящите се до Директива 2000/78 решения на Съда от 19 септември 2018 г., *Bedi*, C-312/17, EU:C:2018:734, т. 70, от 12 декември 2013 г., *Naу*, C-267/12, EU:C:2013:823, т. 27 и цитираната съдебна практика и от 8 септември 2011 г., *Hennigs и Mai*, C-297/10 и C-298/10, EU:C:2011:560, т. 68 и цитираната съдебна практика). Освен това съгласно практиката на Съда националният съд, натоварен в рамките на своята компетентност с прилагането на нормите на правото на Съюза, е длъжен да гарантира пълното действие на тези норми, като при

необходимост сам вземе решение да не приложи национална разпоредба, която им противоречи, без да е необходимо да иска или да изчаква премахването на националната разпоредба по законодателен или друг конституционен ред (вж. решения на Съда от 20 март 2003 г., Kutz-Bauer, C-187/00, EU:C:2003:168, т. 73 и цитираната съдебна практика и от 7 февруари 1991 г., Nimz, C-184/89, EU:C:1991:50, т. 19 и цитираната съдебна практика). Съгласно практиката на Съда тези съображения се прилагат и в случай че разпоредбата, която противоречи на правото на Съюза, произтича от колективен трудов договор. Всъщност би било несъвместимо със самата същност на правото на Съюза, ако се отрече неограниченото правомощие на националния съд в самия момент на прилагането на правото на Съюза, с което е натоварен, да остави без последици разпоредбите на колективен трудов договор или евентуално колективно трудово споразумение в предприятието, които биха могли да са пречка за пълното действие на разпоредбите на правото на Съюза (вж. решения на Съда от 20 март 2003 г., Kutz-Bauer, C-187/00, EU:C:2003:168, т. 74, и от 7 февруари 1991 г., Nimz, C-184/89, EU:C:1991:50, т. 20). Според настоящия състав има известни основания да се приеме, че тази практика на Съда, постановена относно директиви като Директива 2000/78/ЕО, е от значение и по отношение на изискванията на Регламент 2016/679.

4. По третия въпрос

- 32 Ако обаче Съдът отговори утвърдително на втория въпрос и при преценката на необходимостта от обработването на данните по смисъла например на член 5, член 6, параграф 1 и съответно член 9, параграфи 1 и 2 от Регламент 2016/679 страните по колективното споразумение — в случая страните по сключеното на равнището на предприятието споразумение — разполагат със свобода на действие, която подлежи на съдебен контрол само в ограничена степен, с третия си преюдициален въпрос настоящият състав иска да установи до какво може да се ограничи съдебният контрол в такъв случай. Този въпрос се отнася до критериите за преценка, които Съдът евентуално счита за задължителни.

5. По четвъртия въпрос

- 33 С четвъртия си преюдициален въпрос настоящият състав иска да установи дали член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 трябва да се тълкува в смисъл, че лицата имат право на обезщетение за нематериални вреди още щом личните им данни са обработвани в нарушение на изискванията на Регламент 2016/679, или трябва да се тълкува в смисъл, че правото на обезщетение за нематериални вреди предполага освен това субектът на данните да посочи претърпени от него нематериални вреди с известна тежест.

- 34 В това отношение настоящият състав е запознат с преюдициалното запитване на Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия) по дело C-300/21 и препраща към своето преюдициално запитване по дело C-667/21; той приема, че член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 предвижда право на обезщетение само за онези лица, чиито (субективни) права са нарушени в резултат на нарушението на една или няколко от разпоредбите на Регламент 2016/679 при обработването на личните „им“ данни (вж. съображение 2 от Регламент 2016/679), т.е. за самите пострадали от нарушението или нарушенията на Регламент 2016/679. Освен това настоящият състав приема, че правото на обезщетение за нематериални вреди по член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 не изисква от увреденото лице да посочи не само такова нарушение, но и (други) претърпени от него нематериални вреди. В този смисъл според настоящия състав не е необходимо това лице да изложи факти за наличието на „следствие или последица от правонарушението, което или която има поне известна тежест“ (по този въпрос обаче вж. третия въпрос от преюдициалното запитване на Oberster Gerichtshof (Върховен съд, Австрия) по дело C-300/21). Затова според настоящия състав самото обстоятелство, че в резултат на нарушението на една или няколко от разпоредбите на Регламент 2016/679 се нарушават (субективните) права на лицата във връзка с обработването на личните „им“ данни (вж. съображение 2 от Регламент 2016/679), влече подлежащи на обезщетяване нематериални вреди (вж. преюдициалното запитване на запитващата юрисдикция по дело C-667/21, т. 33). Настоящият състав по-конкретно счита, че не бива да се оставя на отделните съдилища на държавите членки да преценяват дали са налице подлежащи на обезщетяване — според различните национални правни режими — неимуществени вреди.
- 35 Ако обаче Съдът намери, че фактът на нарушаването на (субективните) права на лицата в резултат на нарушението на една или няколко от разпоредбите на Регламент 2016/679 във връзка с обработването на личните „им“ данни (вж. съображение 2 от Регламент 2016/679) не е достатъчен сам по себе си, а е необходимо увреденото лице да посочи и (други) претърпени от него нематериални вреди, евентуално с известна тежест, то тогава за произнасянето по спора в главното производство настоящият състав ще трябва да установи какви критерии са релевантни в това отношение.
- 36 Ако Съдът приеме, че увреденото лице трябва да посочи и (други) претърпени от него нематериални вреди, за произнасянето по спора в главното производство ще е нужно в частност да се установи кои са релевантните критерии съгласно член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 за наличието на вреди, за причинно-следствената връзка и за тежестта на посочване и доказване на фактите. Така в по-нататъшния ход на производството би могъл да се постави въпросът дали такава (друга) вреда с известна тежест представлява още самото обстоятелство, че противно на изискванията на Регламент 2016/679, личните данни на ищеца са използвани за създаване и/или използване на профил по смисъла на член 4, точка 4 от Регламент 2016/679, или извод за наличието на такива (други вреди) може да

се направи само ако профилът е имал отрицателни последици за ищеца, доколкото например той не е бил одобрен в процедура по кандидатстване за работа „заради“ профила. В този контекст, като се имат предвид действителните трудности за наетите лица да посочат и да докажат (други) вреди, стои въпросът върху кого и за кои обстоятелства пада тежестта за посочване и доказване на фактите и как конкретно могат да бъдат изпълнени изискванията във връзка с така определената тежест за посочване и доказване на фактите.

6. По петия въпрос

- 37 С петия си преюдициален въпрос, който съответства на четвъртия въпрос от преюдициалното запитване на настоящия състав по дело C-667/21 (т. 35 и сл.), настоящият състав иска да установи дали в допълнение към своята обезщетителна функция член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 има и специален или общ превантивен характер и дали това трябва да се вземе предвид при определянето на размера на нематериалните вреди, които подлежат на обезщетяване за сметка на администратора (или съответно обработващия личните данни) на основание член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679.
- 38 Съгласно съображение 146 от Регламент 2016/679 субектите на данни следва да получат пълно и действително обезщетение за претърпените от тях вреди. В това отношение настоящият състав приема, че когато определя обезщетението за нематериални вреди, националният съд трябва да вземе предвид всички обстоятелства по конкретния случай и трябва да гарантира действителна и ефективна правна защита на произтичащите от Регламент 2016/679 права. Ето защо може би и тук, както в други области от правото на Съюза, е важно размерът на обезщетението за нематериални вреди да съответства на тежестта на санкционираното с него нарушение на Регламент 2016/679, при което най-вероятно трябва да се гарантира реално възпиращо действие — евентуално със специален или общ превантивен характер, като в същото време трябва да се спазва и общият принцип на пропорционалност (за други области на правото на Съюза вж. например решения на Съда от 15 април 2021 г., Braathens Regional Aviation, C-30/19, EU:C:2021:269, т. 38, и от 25 април 2013 г., Asociația ACCEPT, C-81/12, EU:C:2013:275, т. 63).
- 39 Наред с по-специално посочения във връзка с това принцип на ефективност, при определянето на размера на обезщетението за нематериални вреди може би трябва да се взема предвид и принципът на равностойност. В това отношение настоящият състав действително приема, че член 28 от Регламент 2016/679 не съдържа препращане към правото на държавите членки и трябва да получи самостоятелно и еднакво тълкуване в целия Съюз. Въпреки това, като се има предвид, че на практика размерът на обезщетенията в сходни случаи може евентуално да е различен в различните държави членки, при определянето на размера на обезщетението за нематериални вреди вероятно следва да се вземат предвид някои аспекти на

равностойността (в това отношение, във връзка с правомощието на държавите членки да определят подходящи критерии за отговорността на държавата за вреди, причинени на частноправни субекти вследствие от нарушения на правото на Съюза, вж. по-специално и решения на Съда от 5 март 1996 г., *Brasserie du pêcheur* и *Factortame*, C-46/93 и C-48/93, EU:C:1996:79, т. 67, и от 19 ноември 1991 г., *Francovich* и др., C-6/90 и C-9/90, EU:C:1991:428, т. 42 и 43).

7. По шестия въпрос

- 40 С шестия си преюдициален въпрос, който съответства на петия въпрос от преюдициалното запитване на настоящия състав по дело C-667/21 (т. 38 и сл.), настоящият състав иска да установи дали степента на вина на администратора (или на обработващия личните данни) има значение при определянето на размера на нематериалните вреди, които подлежат на обезщетяване на основание член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679. В това отношение е спорно по-специално дали липсата на вина у администратора (или у обработващия личните данни) или незначителната степен на вината му може да се взема предвид в негова полза.
- 41 За настоящия състав този въпрос възниква по-специално в контекста на германското гражданско право, в което освен обективната отговорност са налице и хипотези на виновна отговорност, при които в националното общо облигационно право вината се обозначава като „отговорност за съответното поведение“ („Vertretenmüssen“). В това отношение член 276, параграф 1, първо изречение от BGB предвижда, че по правило длъжникът отговаря при умишлено и при небрежно поведение, освен ако не е определен по-тежък или по-лек режим на отговорност. Ако същото важи и за член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679, за възникването на отговорност за вреди би трябвало наред със самото нарушение на Регламент 2016/679 да е налице и още една предпоставка, а именно вина у съответното лице под формата на умишъл или небрежност. Настоящият състав обаче приема, че отговорността за вреди на администратора (или обработващия личните данни) съгласно член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679 е обективна, тоест че съгласно тази разпоредба отговорността за вреди на извършителя на нарушението изобщо не зависи от наличието или доказването на вина (за други области на правото на Съюза вж. например решения на Съда от 22 април 1997 г., *Draehmpaehl*, C-180/95, EU:C:1997:208, т. 17, и от 8 ноември 1990 г., *Dekker*, C-177/88, EU:C:1990:383, т. 22). Както беше посочено в точка 34, настоящият състав приема, че още нарушението на Регламент 2016/679 като такова е достатъчно за възникването на право да се иска обезщетение съгласно член 82, параграф 1 от Регламент 2016/679.
- 42 Накрая, настоящият състав счита, че член 82, параграф 3 от Регламент 2016/679 не налага друг извод по въпроса. Според настоящия състав съдържащата се там разпоредба, която предвижда освобождаване от отговорност за вреди, ако се докаже липса на отговорност за събитие,

причинило вредата, не се отнася до вината в смисъл на отговорност за съответното поведение, „Vertretenmüssen“. Член 82, параграф 3 от Регламент 2016/679 се отнася по-скоро само до въпроса за евентуалното „участие“ (в смисъл на „участник“ или „неучастник“) — например в сложни за разбиране отвън хипотези на обработване на данни с множество потенциални участници — или до въпроса за причинителството от гледна точка на причинно-следствената връзка. Последното може би следва да се констатира например когато пораждащото отговорността събитие се състои в неправомерен достъп на трето лице, осъществен успешно въпреки всички необходими мерки за сигурност.

РАБОТЕН ДОКУМЕНТ